

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא קמא דף מה.

שור שנגח את האדם וחייב סקילה, מה דינו באופנים דלהלן?

קודם גמר דין	אחר גמר דין	
מכור, מוקדש ¹ , בשרו מותר	אינו מכור ומקודש ובשרו אסור	מכרו, הקדישו, שחטו
נפטר בזה ²	לרבנן: חייב לר' יעקב: פטור ³	החזירו השומר לבעליו

מסר את שורו לאחד מד' שומרים דלהלן, ושמרו שמירה פחותה⁴, ונגח השור את האדם ומת, האם צריכים השומרים לשלם לבעלים דמי זור, או כופר לניזק?

שואל	שוכר	שומר שכר	שומר חנם	לר' מאיר
חייב	לסתם דגמ': פטור ⁵ לאבני: חייב ⁶	חייב	פטור	לר' יהודה ⁷
חייב	חייב	חייב	פטור	דמי שור
פטור	פטור	פטור	פטור	כופר
חייב	חייב	חייב	פטור	לר' אליעזר ⁸

¹ מה שהשור מכור הוא לא שינצל בכך מהדין, אלא שיכול הקונה לעבוד ולחרוש איתו עד גמר הדין. וכן לענין הקדש, הנפ"מ אם מישהו מעל בו - קודם שסקלו את השור, חייב קרבן מעילה.

² דהיינו בכה"ג שנתן הבעלים את השור לשומר לשמור, והרג אדם בבית שומר, שב"ד עתידים לקחת את השור הזה ולסוקלו, מ"מ קודם גמר דין יכול השומר להחזירו לבעליו ולהפטר מחיוב השור, דהרי בשעה שמחזירו עדיין הוא שור מעליא.

³ וסברה הגמ' להעמיד את מחלוקתם האם אומר לו באיסור הנאה "הרי שלך לפניך" דר' יעקב סבר אומרים ורבנן סברי דלא אומרים, ודחתה הגמ' א"כ שיחלקו לענין חמץ שעבר עליו הפסח אם יכול השומר להחזירו לו אחר הפסח ולהפטר או לא, ואילו אגן קיימא לן שאפי' לרבנן יכול לומר לו "הרי שלך לפניך" בחמץ ולהפטר, והטעם משום ששם האיסור בא מאליו, משא"כ כאן שיש לבעלים טענה על השומר שנתן לב"ד את השור ולא הבריחו מהם לאגמא - וזה היזק בידיים מה שהביאו לב"ד. ולכן העמידה הגמ' את מחלוקתם כאן, האם אפשר לגמור את הדין שלא בפני השור, דלרבנן אי אפשר, וא"כ הזיקו בידיים במה שמסר את השור לב"ד שרק עי"ז הם יכולים לגמור את הדין עליו ולחייבו סקילה, אולם לר' יעקב אפשר לגמור את הדין גם שלא בפניו, ואין לבעלים על השומר טענה, שגם אם היה מבריחו היו גומרים את דינו לסקילה.

⁴ שהיא שמירה המספקת לשומר חנם, ולא לשומר שכר. אבל אם שמרו שמירה מעולה גם שומר שכר והשוכר פטורים, דהרי השומר אנוס, ורק השואל חייב - דמקבל על עצמו גם אונסים.

⁵ דס"ל ששוכר כשומר חנם, ולכן אי אפשר לאוקמי לברייתא כוותיה, דהרי בברייתא מבואר שרק שומר חנם פטור וכולם חייבים.

⁶ ס"ל כרבה בר אבוה דאפיך לסברות ר' יהודה ור"מ - בענין שוכר אם הוא כשומר חנם או כשומר שכר, וסובר שר"מ סובר שהוא כשומר שכר, שפיר איכא לאוקמי לברייתא כר' מאיר, דגם השוכר חייב כי לא כלתה שמירתו בשמירה פחותה עד שישמור שמירה מעולה.

⁷ מבואר בגמ' שאי אפשר לאוקמי לברייתא כמותו (אף שלגבי דמי שור הוא סובר כדן הברייתא - שגם שוכר כנושא שכר שחייב אם עשה רק שמירה פחותה), כי הוא סובר ששור מועד סגי ליה בשמירה פחותה, וכיון שהרישא של הברייתא מדברת בשור מועד, וה"ה הסיפא, וא"כ למה הם משלמים את הכופר, הרי בשור מועד סגי ליה בשמירה פחותה כדי לפטור את הבעלים מהכופר.

⁸ ס"ל דאין לשור מועד שמירה אלא סכין, ואפי' שמירה מעולה לא מועילה לו, רק ששומר חנם כלתה שמירתו בשמירה פחותה ונפטר מדמי שור, ושומר שכר חייב ורק שמירה מעולה נפטר. אולם כופר חייבים דלא מספיק לו אפי' שמירה מעולה.

הוכן עיני כולל עיון הדף

2

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא קמא דף מה:

בעלים שקשרו לשור באפסר ונעלו לפניו כראוי¹ - שמירה פחותה, ויצא והזיק מה הדין?

בשור מועד	בשור תם	
חייב	חייב	לר' מאיר ²
פטור ³	חייב	לר' יהודה
חייב ⁴	חייב	לר' אליעזר
פטור	פטור	לר' אליעזר בן יעקב

שור שהיה מועד לקרן ימין ולא לקרן שמאל, ושמרו שמירה פחותה ונגח כמה משלם?

כשנגח בקרן שמאל	כשנגח בקרן ימין	
חצי נזק	פטור לגמרי ⁵	לרב
חצי נזק	חצי נזק	לרב אדא

¹ דהיינו שמירה פחותה - דלת שיכולה לעמוד ברוח מצויה.

² דס"ל לר"מ ד"סתם שוורים לאו בחזקת שימור קיימי, וצריך שמירה פחותה ושוב אמרה התורה "ולא ישמרנו" גבי מועד ללמד שצריך שמירה פחותה, ולומדים גז"ש "נגיחה נגיחה" ממועד לתם דבעינן גם בשור תם שמירה מעולה ורק אז יפטר, אבל בשמירה פחותה לא סגי.

³ אמר רב אדא בר אהבה דלא פטר ר' יהודה אלא את החצי נזק הנוסף מחמת שנעשה מועד, אולם צד תמות במקומה עומדת וחייב חצי נזק אם רק שמר שמירה פחותה. ובהמשך הסוגיא מבואר שרב חולק על רב אדא וס"ל שגם פטור על צד תמות.

⁴ דס"ל דבשור תם צריך שמירה מעולה, ובשור מועד אין לו שמירה כלל אלא צריך לשוחטו.

⁵ דס"ל כר' יהודה דשור מועד סגי ליה בשמירה פחותה, ולכן אם הזיק בקרן ימין שהוא מועד בה הוא פטור.